

LBRIS

We know
books

MIRCEA SÂNTIMBREANU

**ADUCĂTORULUI
MULTUMIRI**

REGIS

LIBRIS

CUPRINS
We know
books

ADUCĂTORULUI MULTUMIRI.....	3
SUPER-YAMA-IATA-MAMA.....	6
O MARE NEDREPTATE.....	9
CONTABILITATE.....	12
SPIRIT DE OBSERVAȚIE.....	14
UN CÂINE DEȘTEPT.....	17
MAREA HOTĂRÂRE.....	20
CUM A DISPĂRUT UN ROMAN?.....	23
MOTIVAREA ABSENȚEI.....	25
CAI ȘI BIBILICI.....	27
CONFESIUNE.....	30
NECUNOSCUȚE.....	32
UN MIC INCENDIU.....	35
CEA MAI FRUMOASĂ SEMNĂTURĂ.....	38
BULETIN METEOROLOGIC.....	43
DE CE S-A STRICAT VREMEA DIN SENIN.....	46
O TEMĂ MULT PEA SIMPLĂ.....	48
PSIHOLOGUL ARE DREPTATE.....	51
OBIECT NEIDENTIFICAT.....	54
SCUZA.....	56
INSCRIȚII.....	58
CHEIȚA.....	62
UN OCHI AGER (Portret neisprăvit).....	63
UN NOU BILL GAZON.....	66
ANONIMUS.....	68
SUPERLATIVUL.....	71
TATĂL, FIINȚĂ NECUNOSCUȚĂ?.....	73
O CONFERINȚĂ A GHIOZDANELOR.....	76
PE CUVÂNT CĂ AM GĂSIT-O.....	78
GEOGRAFUL.....	82
O ANIVERSARE VESELĂ.....	84
EXPEDIȚIA.....	89
VA-CAN-ȚĂ!.....	93
UNDE ESTE PIERDE-VARĂ?.....	95
EXCURSIE LA POL.....	101
AL CINCILEA.....	103
ȘI SĂ APEȘI PE AUTOSTOP.....	105
ÎN CONCLUZIE.....	107
NOAPTE BUNĂ, BUNICI.....	109

ADUCĂTORULUI MULȚUMIRI

Partea cea mai frumoasă a ființei sale era caracterul. Și, după cum o să vă dați seama, partea cea mai prețioasă a caracterului său — iar pentru mine de-a dreptul emoționantă — era tăria opiniei, consecvența părerilor. Cele spuse mai sus ar părea oarecum hazardate dacă aș adăuga amănuntul că ființa despre care vorbesc este o fetiță de 8-9 ani. „Cum, veți zice, opinie la o fetișcană? Consecvență la 8-9 ani? Haide-de! Cine nu știe că persoanele în chestiune nu prea au păreri și chiar dacă le-ar avea le schimbă ca pe niște fundițe de la o zi la alta, dacă nu de câteva ori pe zi? Cât despre puștoaicele de-a treia-patra, ce să mai discutăm?”

Acum, dacă stăm să ne gândim puțin, parcă nici nu e atât de rău ca la această vârstă părerile să fie oarecum schimbătoare. Pentru că o părere nu este chiar ceea ce ne bine în primul moment pe vârful limbii și mai ales pentru că — se știe — izvorul și temeiul părerilor este o anumită experiență de viață. Și ce experiență poate avea un copil la vârsta amintită? Și încă o fetiță?! Și atunci, dacă vă spun că Milica — așa o cheamă, iertați-mă, de emoție am neglijat să v-o prezint — avea opinii, că acestea aveau tărie, că în cazul ei e vorba într-adevăr de consecvența părerilor, că toate acestea alcătuiau o minunată cunună a ființei sale, nu e o contrazicere? La prima vedere, da, doar la prima vedere, pentru că trebuie adăugat un amănunt: în cazul când Milica își schimbă părerea — se întâmplă uneori, firește — aceasta nu se datorează moftului, nerăbdării, furiei... Ceea ce s-a schimbat nu e o dispoziție de moment, ci altceva: temeiul părerii anterioarei, ceea ce este cu totul și cu totul altceva. Dar să lăsăm deoparte teoria. Veți înțelege totul mult mai bine povestindu-vă aventura extraordinară ce mi s-a întâmplat

Editura REGIS

www.regiseditura.ro

Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

Ilustrații: Pompiliu Dumitrescu

Tiparul executat la Regia Autonomă „Monitorul Oficial”

personal, da, chiar mie, cățelului ei. (Iertați-mă, dar de emoție am uitat și eu să mă prezint...)

Împlineam 4 ani — la vârsta asta un câine nu mai e de mult un cățel — și, trebuie să recunosc cu toată jena, nu justificam prin nimic speranțele pe care fetița și le pusese în mine. Rămăsesem prostuț, fără reflexe, fără ținare de minte și, sigur, fără talent. Mă ruga, să zicem, de zeci și zeci de ori, cel mai simplu lucru pentru orice potaie, să dau laba și să stau în două labe. Clipeam din ochi ca bătut și dădeam stinger și umilit din coadă, pentru că tot de zeci și zeci de ori, la acest mizerabil examen, un ABC elementar pentru cea mai mediocră javră, eu cădeam cu brio, adică în bot. Îmi cerea să îi aduc o minge de tenis sau de ping-pong? De prima nu mă apropiam — mi-era frică — pe cea de-a doua o înghițeam... N-aș vrea să scormonesc mai mult în nepuțința mea de a răspunde cât de cât strădaniilor ei de a mă face... om. Eram atât de prostuț, de buimac și zăpăcit, încât singurul nume pe care l-am putut purta, și îl port și astăzi, e Cuțu-Cuțu. Și câte n-a încercat! Aceasta era, așadar, situația când într-o bună zi m-am rătăcit. Nu vreau să-mi mai aduc aminte ce disperare m-a cuprins. Eram convins că, gata, rămân pierdut și vagabond pentru totdeauna. Căci cine să mă mai caute? Și pentru ce? Cine eram eu decât un cățel corcit, prostuț, un Cuțu-Cuțu de duzină, fără măcar niscaiva semne particulare?

În cele patru zile cât am rătăcit, am fost luat acasă de patru copii.

— Vai ce cățel frumos, ce nostim! a exclamat primul dintre ei în prima zi. A doua zi m-a dat pe ușă afară: Javră râioasă!

— Vai ce ochi inteligenți are! a zis un altul. Dar nici după o jumătate de zi, a trântit ușa în spatele meu: Jigodie!

— Vai ce bun ar fi de dresat! și-a exprimat opinia un al treilea, dar i-au trebuit mai puțin de treizeci de minute să și-o

schimbe cu 180 de grade: Lua-te-ar hingherii! Marș de aici!

— Ptiu, ptiu, să nu-l deochi, a zis al patrulea, luându-mă în brațe, iar eu, de emoție, la capătul puterilor, am simțit deodată cum puloverul lui cel frumos se... umezește. Puah! a mai zis acesta și m-a zvârlit cu scârbă pe trotuar.

În clipa aceea mi-au căzut ochii pe anunțul din ziar. Scria așa, în chenar subliniat:

„Pierdut de patru zile cățel prostuț, fără valoare, corcitură, răspunde la numele Cuțu-Cuțu. Aducătorului mulțumiri”.

Urma adresa. Am întrebat din stâlp în stâlp și a cincea zi urlam cu anunțul în dinți la ușa noastră. Mi-a deschis stăpâna mea, Milica.

M-a luat în brațe, m-a mângâiat cu nesfârșită blândețe și a zis atât:

— Prostuțule, găgăuță ce ești...

Atunci, nu știu cum, ceva a tresărit în mine, am simțit deodată o putere, un fluid care mă cuprinde, mă face ușor și puternic și m-am trezit făcând ce nu făcusem niciodată în viața mea: m-am dat de două ori peste cap, am pornit apoi

în labele dinainte spre mingea de tenis, am aruncat-o peste cap, direct în vârful cozii și am stat așa un timp, până ce Milica s-a speriat și s-a apropiat de mine. Atunci m-am răsturnat pe labele din spate, m-am înălțat cât am putut — stăteam, vă jur, în vârful cozii — și nu știu ce mi-a venit că i-am sărutat mâna.

Oricine în locul ei ar fi spus:

— Cățelul ăsta a devenit un geniu.

Fetița m-a privit duios și a zis din nou doar atât:

— Prostuțule.

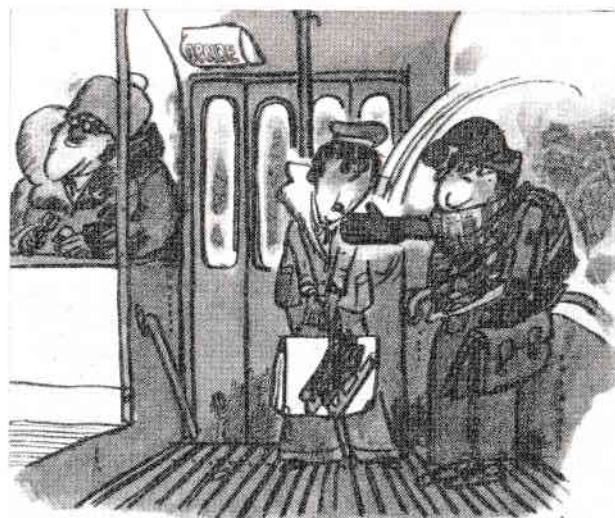
În clipa aceea m-au podidit lacrimile. Și mă uitam cum lacrimile mele curg pe mânuța aceea care dăduse anunțul la ziar. Și-abia atunci m-am prăvălit mototol, mai mototol ca totdeauna, pe covor, și am adormit pe loc.

SUPER-YAMA-IATA-MAMA

Ger. În vagonul de tramvai, cu toate geamurile înghețate, oamenii se înghesuie încotoșmănați și tăcuți. Doar taxatorul, ambalat parcă în șubă, se face auzit de sub căciulă, la fiecare stație, automat și plictisit:

— Taxaaa, taxa, vă rog...

Pe platforma din spate, scuturându-și moțul căciuliței, sporovăind fără oprire de vreo trei stații, dezlănțuit și înfierbântat, temător parcă să nu coboare până nu își deșartă și ultimul secret, Mișu împărtășește colegului său ultimele lui performanțe din ramura Mama-yama-iata, un fel de superkarate și despre care până de curând în toată lumea știau doar un mănunchi de inițiați din insulele Pongo-Rongo, taine care au fost studiate de câțiva savanți și publicate apoi într-o carte pe care el, Mișu, a avut-o în mână, întâmplător, cinci minute, datorită unui unchi, șofer de taxi, care o găsi-se după o cursă cu un indian, uitată pe perna mașinii.

*Asta e mișu-iata-yama de numește!
De-a latul palant, e
Yama-mama...*

— Taxa, vă rog!

— Omul e un sistem de pârghii, dar nu-și dă seama, habar n-are. Aici e spirifanțul, înțelegi? Omul nu știe ce putere zace în el, în latul mâinii, în podul palmei, într-un deget, cum ar fi în degetul mic. Tu crezi că degetul mic e mic degeaba? Eheh... La început, când am răsfoit cartea, așa credeam și eu. Pe urmă m-am convins cât de greu greșisem. Uite, vezi bara asta de fier? Cu două degete eu pot s-o îndoi și cu încă două o rup ca pe o surcea. Acum nu pot, am ghiordanul și patinele, dar este formidabil! Tu spargi cu mâna goală o țigla? Vezi? Eu sparg zece! Yama-iata se cheamă... Sigur, n-am ajuns la zece de la început, chestie de exercițiu, până prinzi sprifanțul... Sau, o cărămidă... Spun sincer, nici nu mai am cărămizi întregi pe acasă. Îmi aduc copiii din cartier și mă roagă să fac demonstrație. Am în marchiză un morman, parcă-i șantier. Le potrivesc, îmi calculez lovitura și... pac! Crapă în două. Am ajuns să le sparg și puse de-a-mpicioarele, de-a lungul, cum ar veni... Asta suma-ia-ta-yama se numește. De-a latul, pe cant, e yama-mama...

Am trecut și la butucii din pivnița, merge extraordinar! Vezi, tu sau ics îi spargeți cu toporul. Eu cu mâna, cu două degete, uite așa...

— Taxaaa!

În tramvaiul oprit în stație au mai urcat două-trei persoane. Mișu își continuă povestea:

— De când a nins și a înghețat e o plăcere. Știi ordonanța cu spartul gheții. Ei, bine, se strâng oamenii mari să vadă cum procedez eu... Ei cu răngi, cu cazmale, cu topoare, țaca-țaca, eu cu călcâiul. Suma-mama-yata se cheamă. Parcă-aș călca pe coji de nucă. Știi, eu am un sistem de pârghii...

— Taxa!

În tramvai lumea întoarce capul să-l vadă pe erou, dar nu se zărește decât căciulița cu moțul ce joacă în febra demonstrației.

— O lovitură, țac! O apăsare, pac! Împingi nițel, crac! E formidabil! Mă gândesc că doar cînșpe minute am avut cartea asta, cu Super-yata-mama, dacă o studiam o oră, eram, ehei... Să vii într-o zi la mine, o să te crucești, acum cobor la prima, la Dorobanți...

Dar Mișu nu coboară la Dorobanți. Urcă bombănind o femeie și deodată în tot vagonul răsună vocea ei mînioasă:

— Iar ai șters-o la patinaj, ai? De când ți-am spus să spargi gheața de pe trotuar, să dai jos țurțurii de la streășină, de când, ai? Uite, ne-a venit amenda. Umbli lela pe la patinaj și n-am un lemn spart în casă, lasă că vorbim noi, plătești tu amenda...

Oamenii întorc capetele. Pe platformă nu mai joacă moțul căciuliței. Acum atârnă spre pământ.

— Mama! IATĂ MAMA, băiguie pierdut Mișu și numai taxatorul, automat și plictisit, își cântă refrenul:

— Taxaaa, taxa vă rog.

O MARE NEDREPTATE

„Succes în noul an școlar!” Succes, desigur, cine nu-și dorește acest lucru? În definitiv, de ce n-ar face-o? Îl costă ceva? Ce-i drept, e și frumos, sună bine, face atmosferă, se adaugă ca la un tort, cât cuprinde, îmbrățișări, străngeri de mâini, aplauze. Dar... dar, dacă stai să te gândești mai adânc, cu ce te alegi? Practic, la ce folosește urarea asta?

Eu, de pildă, anul trecut, n-am avut eu parte de acest fel de urări? Poate mai mult decât oricine. De la bunică la lăptăreasă, de la vecini la librar, de la ultimul puști din bloc până la sora medicală, cine nu mi-a urat succes? La un moment dat, mă și sâcâia: nici nu începuse bine școala și parcă se iscasse o molimă, unde mă învârteam numai de asta era vorba. Și, practic, la ce mi-a folosit? Că acum sunt în aceeași clasă, repetent! Nu. Că oamenii ar fi nesinceri, că nu ar fi binevoitori. Nu. Urarea e bună, dar parcă nu e dusă pînă la capăt, nu se trag toate consecințele, treaba rămâne undeva în gol, ca un fum de cădelniță... Așa gândește la ora aceasta — oră de Fizică — Tică Itu, în banca din fundul clasei a VII-a, ars sau mai degrabă fiert de primul insucces al anului. Parcă a fost un făcut, exact ca și anul trecut, exact la trei săptămâni de la începutul anului, exact la aceeași lecție... Și exact la același profesor care acum explică mai departe, face glume, exact ca în fiecare oră, de parcă nu și dânsul i-ar fi urat succes, ca după aceea tot dânsul să-i dea un nefericit de 4.

„Dar asta nu e drept!” izbucnește pe dinlăuntru Tică. Și nu e drept, fiindcă el nu e un fitecine, el e repetent. Nu e o cinste, vezi bine, dar dacă te gândești mai adânc aici e o chestie, o latură a problemei, la care nimeni nu s-a gândit cum trebuie. Așa cum cugetă el, Tică Itu, acum, ca într-o străfulgerare. Într-adevăr, un repetent nu are, nu trebuie, nu

e normal să aibă și avantaje? Chiar niciunul? De niciun fel? Să fie vârât în aceeași oală cu toți brânzoii din jur, care cască ochii la tot ce se spune de la catedră, care n-au auzit în viața lor de reflecție sau refracție sau reacție cum naiba îi zice sau de legea lui ăla care îl scrie tovarășu' la tablă? El, ca repetent, măcar a auzit, a mai citit și citit, el de bine, de rău mai știe ceva, mai nimic, dar cât de cât... Și atunci de ce să-l vâre în aceeași oală? E normal, e drept, e echi... echi... echilateral? Nu, de zece ori, de o mie de ori NU! Răvășit de sentimentul nedreptății, Tică se gândește la reforme. Dacă ar fi după el, ar da o lege dreaptă: fiecare repetent să primească la începutul anului câte un 10, la fiecare obiect, fără ascultare, din oficiu. Când intră pe poarta școlii, pentru ceea ce știe încă de anul trecut, pentru că oricum mai mult decât ceilalți știe, e la mintea cocoșului, nu degeaba repetă! Cu asta s-ar face dreptate. Măcar un trimestru.

„Adică dacă am un 10 la 15 septembrie pot să iau un 4 în octombrie și chiar un 3 în noiembrie — și încă unul — poți să știi! — în decembrie... Total 20! Împărțit la 4, egal 5. Iese media chiar dacă mai iei un 4 în teză, pentru că 50 de sutimi se dau...”

Ah, ce ușor s-ar face dreptate, oftează băiatul. Costă ceva, ar deranja pe cineva? Iar dacă tovarășii s-ar gândi mai bine și mai adânc, cum se gândește el acum, ar putea face un pas înainte: să se procedeze la fel și la începutul trimestrului următor! Ba chiar doi pași... Așa ar fi mai bine, da, așa ar trebui să sune legea: „Cu ordinul nr... fiecare elev repetent să primească un 10 la fiecare obiect la începutul fiecărui trimestru”. La început sau la sfârșit? Nu, mai bine la început... Asta ar fi lege, o lege adevărată; nu e legea de care vorbește tovarășu' la tablă, auzi ce lege, Boimario, ce chestie, nici nu se scrie cum se citește...

Eh, dar nimeni nu se gândește, nimeni nu aprofundează... Se mulțumesc să-ți spună „succes” și-apoi te lasă să-ți

bați tu capul... Și nu e bine, nu e bine... Cu ce te alegi? La ce folosește?

— Poftim? Ce lege am învățat noi astăzi? Să spun eu?

Da, profesorul asta dorește. Pe tablă scrie mare legea lui Boyle-Mariotte, dar ce-o fi cu ea? Și ce, asta-i lege? Ia să fie o lege omenească, normală, el n-are pretenția să-i poarte numele, dar să sune în inimi ca un clopoțel: „elevii vor avea de la începutul anului, la fiecare obiect, un 10 din oficiu”. Ei, da, o asemenea lege merită s-o înveți pe dinafară... Și nu s-o spui; s-o fredonezi, s-o cânti în gura mare... Dar Tică tace și abia când dă cu ochii de placarda de deasupra tablei pe care încă mai scrie „succes în noul an școlar” îl podidește amărăciunea.

— Care e legea lui Boyle-Mariotte? răsună pentru a doua oară întrebarea profesorului în timp ce băiatul privește cu deznădejde placarda și îngaimă stins, ca pentru sine:

— Legea lui Boimario este... este o mare nedreptate.

În recreație, asaltat de roata băieților, profesorul de serviciu ascultă — pentru a câta oară? — explicațiile țipate de-a valma, încâlcite, forfecate, peste care, ca dintr-o armonică ce își dă duhul, se suprapune neogoit scâncetul celui mai prizărit dintre împetricinați. Noroc că e timp destul. E recreația mare.

— Tovarășe profesor, Zamfirache dintr-a opta mi-a luat șapca... hî... hi... Întrebați-l pe Bârneață dintr-a treia... hî... hî...

Un sughiț prelungit sincopează bocetul reclamantului și dă prilej profesorului să intervină.

— Așa e, Bârneață?

Cel interogat îi dă drumul ca din pușcă:

— Da, dar și el are să-i dea lui Zamfirache doi lei: un leu că i-a vândut un pix care costă 2,75 și i-a dat numai 1,75, și un leu că Buzică dintr-a cincea i-a dat un porumbel cu 3 lei și nu i-a plătit decât doi, că avea să ia un leu de la Neagu dintr-a șasea, că i-a plătit un cico, și Neagu avea să ia de la mine un leu și 15 bani pe o roată cu rulmenți, și eu aveam să-i dau lui Virgil dintr-a șaptea două Danemărci și o Canadă de 75 de bani și nu mi-a dat decât o Danemarcă cu un colț rupt și 85 de bani, pentru că și eu am să iau de la Zamfirache un leu și 50 de bani pe o sârmă de țambal... Așa că Popescu degeaba plânge: el nă i-a dat doi lei lui Zamfirache, și Zamfirache nu mi-a dat un leu și 50 de bani mie, și eu nu i-am dat lui Virgil, care avea să-i dea un leu lui Neagu, care era dator lui Buzică și mi-a luat șapca din cauza lui Popescu.

Profesorul nu-și poate ascunde nedumerirea.

— Dar tu ai șapcă!

— E șapca mea, tovarășe profesor, sare, făcându-și loc cu

coatele, cel care răspunde la numele de Virgil și începe să turuie: Mi-a luat-o pentru că mi-a vândut o anvelopă cu doi lei, și nu i-am dat decât 75 de bani și un leu și 25 nu i-am mai dat, pentru că, de fapt, el e dator cu un leu și 25 lui Bârneață, care i-a plătit un cinema, și Bârneață are să-i dea un leu și 10 bani pentru un capac de stilou, și de aceea nu i-am dat banii și el mi-a luat șapca...

— Bine, dar tu ai șapca pe cap, se miră profesorul. Dar nu e lăsat să tragă concluziile, căci intervine un altul:

— Nu-i a lui, tovarășe profesor. E a mea! Mi-a luat-o pentru că am să-i dau un leu și 15 bani, dar și mie are să-mi dea Buzică, care are să-i dea lui Neagu, care e dator lui Bârneață, care are să-mi dea mie și eu să-i plătesc lui Virgil și nu mi-a plătit și Virgil mi-a luat șapca.

Omul nu mai pricepe nimic. Se uită lung la vorbitor, care și el, de sub o șapcă spălăcită, abia își trage răsufierea.

— Dar și tu ai șapcă.

— Vă spun eu, tovarășe profesor. Numai Zamfirache e de vină, intervine din cioporul de copii un alt martor. Că dacă Zamfirache dintr-a patra îi dă o Danemarcă și 75 de bani lui Virgil dintr-a șaptea, Virgil îi dă un leu și 15 bani lui Buzică dintr-a cincea, care îi dă un leu și 10 bani lui Neagu dintr-a șasea, care îi dă un leu lui Bârneață dintr-a treia, care plătește 85 de bani lui Popescu dintr-a cincea, care îi dă lui Zamfirache dintr-a opta și atunci...

— Ei, și atunci? insistă, la capătul răbdării, profesorul.

— Și atunci, se luminează martorul, Virgil îi dă șapca lui Buzică, și Buzică i-o dă lui Neagu, și Neagu lui Bârneață, și Bârneață i-o dă lui Zamfirache, și Zamfirache lui Popescu...

— Da, că numai eu am rămas fără șapcă și mă bate acasă — hî... hî... se dezumflă din nou și cu prelung scârțâit armonică.

— Dar tu de ce nu-i iei șapca lui Zamfirache?

— Așa i-am spus și eu, tovarășe profesor, l-am rugat: hai,